
FINANSREGLEMENT FOR RINGERIKE KOMMUNE

UTARBEIDET IHT FORSKRIFT OM GARANTIER OG FINANS- OG GJELDSFORVALTNING I KOMMUNER OG
FYLKESKOMMUNER.

VEDTATT AV KOMMUNESTYRET 22.02.2024, SAK 03/24

Innhold

1	INNLEDNING	2
2	FINANSREGLEMENTETS VIRKEOMRÅDE	3
	HVEM REGLEMENTET GJELDER FOR	3
2.2	HJEMMEL	3
2.3	ANSVAR OG FULLMAKTER.....	3
2.4	KVALITETSSIKRING.....	4
3	OVERORDNET FINANSIELL STRATEGI	5
4	FORVALTNING AV LEDIG LIKVIDITET OG ANDRE MIDLER BEREGNET FOR DRIFTSFORMÅL	6
4.1	FORMÅLET MED FORVALTNINGEN	6
4.2	RAMMER OG BEGRENSNINGER FOR FORVALTNING AV LEDIG LIKVIDITET OG ANDRE MIDLER BEREGNET FOR DRIFTSFORMÅL	6
4.3	RUTINER FOR RAPPORTERING (SE FOR ØVRIG KAPITTEL 8).....	8
5	FORVALTNING AV LANGSIKTIGE FINANSIELLE AKTIVA	9
5.1	FORMÅLET MED FORVALTNINGEN	9
5.2	RAMMER FOR PLASSERING AV LANGSIKTIGE FINANSIELLE AKTIVA	9
5.3	AVKASTNINGSMÅL OG BENYTTELSE.....	10
5.4	FINANSIELL RISIKO – AKTIVAKLASSER	10
5.5	STRATEGI FOR AKTIVAALLOKERING	11
5.6	RUTINER FOR RAPPORTERING (SE FOR ØVRIG KAPITTEL 8).....	12
6	FORVALTNING AV GJELDSPORTEFØLJEN OG ØVRIGE FINANSIERINGSAVTALER	13
6.1	FORMÅL MED LÅNEFORVALTNINGEN	13
6.2	RAMMER OG BEGRENSNINGER FOR LÅNEFORVALTNINGEN	13
6.3	RISIKO OG RISIKOSPREDNING.....	14
6.4	RUTINER FOR RAPPORTERING (SE FOR ØVRIG KAPITTEL 8).....	15
7	ETISKE RETNINGSLINJER	15
8	RAPPORTERING TIL KOMMUNESTYRET	16
9	INTERNKONTROLL	17
9.1	ADMINISTRATIVE RUTINER FOR INTERNKONTROLL.....	17
9.2	AVVIK	17
10	BRUK AV EKSTERN KOMPETANSE	18
10.1	EKSTERNE KAPITALFORVALTERE.....	18
11	RISIKOFORMER OG DEFINISJONER	19
12	IKRAFTTREDELSE OG GYLDIGHET	19

1 Innledning

Kommunestyret skal gi regler for kommunens finansforvaltning jfr. Kommuneloven § 14-13. *Finansreglementet skal inneholde bestemmelser som hindrer kommunen eller fylkeskommunen i å ta en vesentlig finansiell risiko i finans- og gjeldsforvaltningen, og som sikrer at løpende betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall. Finansreglementet skal også inneholde bestemmelser om hvilke avkastningsmål som skal ligge til grunn for finansforvaltningen.* Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner definerer nærmere hva et reglement skal være og inneholde:

1. Kommunestyret skal selv gi regler for kommunens finans- og gjeldsforvaltning. Finansreglementet skal inneholde regler om hvordan kommunens finansielle midler og finansielle forpliktelser skal forvaltes i samsvar med [kommuneloven § 14-1](#) tredje ledd, jf. [§ 14-13](#) første ledd. Reglementet skal vedtas minst én gang i hver kommunestyreperiode.
2. Kommunen skal ved fastsettelsen av reglementet vektlegge hensynet til en forsvarlig økonomiforvaltning og hensynet til å kunne dekke sine løpende betalingsforpliktelser. Reglementet skal inneholde bestemmelser som hindrer kommunen fra å ta vesentlig finansiell risiko i sin finans- og gjeldsforvaltning, herunder bestemmelser for å begrense kommunens refinansieringsrisiko ved opptak av lån.
3. Reglementet skal som minimum angi:
  - a. hva som er formålet med forvaltningen
  - b. hvilke midler som skal forvaltes med lav risiko og høy likviditet
  - c. hvilke midler som skal forvaltes med en lang tidshorisont
  - d. hvilke avkastningsmål, rammer og begrensninger som gjelder for forvaltningen av midlene som er ne
  - e. hvilke rammer og begrensninger som gjelder for forvaltningen av gjeld
  - f. hvordan avvik fra finansreglementet skal håndteres.
4. Rapportene om finans- og gjeldsforvaltningen til kommunestyret skal inneholde en beskrivelse og vurdering av kommunens finansielle risiko og avkastning, sammenholdt med målene og kravene i finansreglementet. Rapportene skal også inneholde en beskrivelse og vurdering av eventuelle vesentlige endringer i markedet og i kommunens finansielle risiko. Rapportene skal også opplyse om eventuelle avvik mellom kravene i finansreglementet og den faktiske forvaltningen, og hvordan avvikene er håndtert.

Rapportene skal

  - a. vise hvordan de finansielle midlene er sammensatt og markedsverdien av dem, både samlet og for h
  - b. vise hvordan de finansielle forpliktelsene er sammensatt og verdien av dem, både samlet og for hver
  - c. opplyse om de finansielle forpliktelsenes løpetid, og om verdien av lån som forfaller og må refinansie
  - d. opplyse om aktuelle markedsrenter og kommunens egne rentebetingelser
  - e. opplyse om forhold som kommunestyret har stilt krav om at det skal opplyses om.

2 Finansreglementets virkeområde

Reglementet skal gi rammer og retningslinjer for kommunens finans- og gjeldsforvaltning. Reglementet gir en samlet oversikt over de rammer og begrensninger som gjelder, og underliggende fullmakter, instruksjer og rutiner skal hjemles i reglementet.

Reglementet skal ivareta grunnprinsippet i kommunelovens formålsbestemmelse om optimal utnyttelse av kommunens tilgjengelige ressurser med sikte på å kunne gi kommunens innbyggere best mulig tjenestetilbud.

Reglementet definerer de avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plasseringer og forvaltning av likvide midler og midler beregnet for driftsformål, opptak av lån/ gjeldsforvaltning og plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

Hvem reglementet gjelder for

Reglementet gjelder for Ringerike kommune. Reglementet gjelder også for virksomhet i kommunale foretak etter kommunelovens kapittel 9 og interkommunale samarbeid etter kommunelovens kapitler 19 og 20.

I den grad virksomhetene har egen finansforvaltning skal denne utøves i overensstemmelse med dette reglementet, eller i tilfellet med interkommunalt samarbeid, etter et omforent finansreglement som er godkjent av kommunestyret.

Reglementet dekker hele kommunens finans- og gjeldsforvaltning, og er gjeldende til kommunestyret vedtar nytt reglement.

2.2 Hjemmel

Reglementet er utarbeidet på bakgrunn av:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner av 22.06.2018, § 14-13
- Forskrift om garanti og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner fastsatt av Kommunal- og distriktsdepartementet 18.11.2019.

2.3 Ansvar og fullmakter

Kommunestyret vedtar finansreglementet minst én gang i hver kommunestyreperiode og skal således være et retningsgivende og kontrollerende utvalg.

Kommunestyret skal selv gjennom fastsettelse av finansreglementet ta stilling til hva som er tilfredsstillende avkastning og vesentlig finansiell risiko, jfr. Kommunelovens § 14-13.

Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finansforvaltningen, herunder hva som regnes som langsiktig finansielle aktiva.

Det påligger kommunedirektøren en selvstendig plikt til å utrede og legge frem saker for kommunestyret som anses som prinsipielle.

Kommunedirektøren skal fortløpende vurdere egnetheten av reglementets forskjellige rammer og begrensninger, og om disse på en klar og tydelig måte sikrer at kapitalforvaltningen utøves forsvarlig i henhold til de risikoer kommunen er eksponert for. Konkrete rammer for forvaltning av henholdsvis kommunens midler til driftsformål (inkl. ledig likviditet), langsiktige finansielle

aktiva og gjeldsporteføljen omtales under de enkelte områder. Det tilligger kommunedirektøren å inngå avtaler i overensstemmelse med dette reglementet.

Det tilligger kommunedirektøren med hjemmel i dette finansreglement, å utarbeide nødvendige fullmakter/ instruksjer/ rutiner for de enkelte forvaltningsformer som er i overensstemmelse med kommunens overordnede økonomibestemmelser.

Finansielle instrumenter og/ eller produkter som ikke er eksplisitt tillatt brukt gjennom dette reglementet, kan ikke benyttes i kommunens finansforvaltning.

Plassering av Ringerike kommunes midler i verdipapirer skal skje iht. etiske kriterier. Kriteriene er beskrevet i kapittel 7 i dette reglementet. Så langt det er praktisk mulig skal disse etiske kriteriene også gjelde for plasseringer i verdipapirfond.

Kommunedirektøren kan delegerer sine fullmakter videre innen administrasjonen (jfr. kommunens delegeringsreglement).

2.4 Kvalitetssikring

Kommunestyret skal benytte uavhengig kompetanse for å vurdere om finansreglementet legger rammer for en finansforvaltning som er i tråd med kommunelovens regler og reglene i finans- og gjeldsforskriften. I tillegg skal uavhengig kompetanse vurdere rutinene for vurdering og håndtering av finansiell risiko, og rutiner for å avdekke avvik fra finansreglementet.

Med uavhengig kompetanse menes kompetanse som er uavhengig av kommuneadministrasjonen og som ikke er knyttet til de miljøer som skal forvalte kommunens portefølje.

Kommunedirektøren delegeres ansvar for at slike vurderinger innhentes, eksternt eller gjennom kommunerevisjonen. Kravet til uttalelse fra uavhengig instans gjelder i de situasjoner der Finansreglementet eller Finansrutinen endres.

3 Overordnet finansiell strategi

Med utgangspunkt i kommunelovens grunnprinsipper om optimal utnyttelse av tilgjengelige ressurser og med sikte på å kunne gi kommunens innbyggere et best mulig tjenestetilbud, skal finans- og gjeldsforvaltningen:

- sikre at Ringerike kommune har midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall.
- sikre stor grad av forutsigbarhet i kommunens finansielle stilling. Strategien skal bidra til stabilitet og langsiktig finans- og gjeldsforvaltning.
- sikre at lånte midler over tid gir lavest mulig total kostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnader.
- sikre tilfredsstillende avkastning uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko.
- være slik at kommunen ikke investerer i kompliserte produkter som krever daglig oppfølging eller pådra seg finansiell risiko utover rammen som er vedtatt i dette reglementet.
- sikre en tilfredsstillende langsiktig avkastning med målbar risiko på forvaltning av langsiktige finansielle aktiva (Fossefondet).

4 Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

4.1 Formålet med forvaltningen

Forvaltningen skal sikre at løpende betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall. Kommunen må vurdere hvor mye likvide midler som er nødvendig for å dekke utbetalinger. Ved høyere aktivitetsnivå, kan det settes høyere krav knyttet til løpende driftslikviditet.

Det er en forutsetning for plassering av deler av kommunens likvide midler utover innestående på konti i kommunens hovedbankforbindelse, at det foreligger en løpende 12 måneders prognose for utviklingen av kommunens likviditetsbehov. Plasseringer av overskuddslikviditet skal kunne finne sted dersom likviditetsprognosen tillater det og tilfredsstillende avkastning oppnås.

Ved forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål, skal det legges særlig vekt på lav finansiell risiko og høy likviditet.

Med ledig likviditet og andre midler til driftsformål menes:

- Løpende inntekter som skal dekke løpende utgifter.
- En andel av midler på disposisjonsfond eller ubundet investeringsfond.
- Ubrukte øremerkete drifts- og investeringstilskudd.
- Midler på selvkostfond.
- Midler på bundne fond, hvor det eventuelt er fastsatt krav om at midler skal være disponible til enhver tid.
- Ubrukte lånemidler, herunder ubrukte lånemidler tatt opp til eget lånefond.

Sammensetning av kommunens likvide kortsiktige midler

Kommunens likvide midler består av de til enhver tid innestående midler på kommunens bankkonti og plasseringer av overskuddslikviditet i henhold til dette reglement.

Driftslikviditet: Skal sikre det behov for likviditet som oppstår som følge av tidsforskjell mellom inn- og utbetalinger. Driftslikviditeten inkluderer trekkrettighet i konsernkontosystemet.

Overskuddslikviditet: Kortsiktig likviditetsoverskudd bestående av likvide midler utover den nødvendige driftslikviditet.

4.2 Rammer og begrensninger for forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

Kommunedirektøren gis fullmakt til å plassere kommunens ledige likviditet og andre midler til driftsformål i bankinnskudd og likviditetsfond med lav risiko. Alle plasseringer skal gjøres i norske kroner (NOK).

Forvaltningen skal foregå på en slik måte at kommunen ikke påføres vesentlig finansiell risiko. Slik risiko kan være kredittrisiko, renterisiko, likviditetsrisiko mv. Ulike typer finansielle risikoer er definert i kapittel 11.

Kommunen kan inngå rammeavtale for å ivareta det løpende behov for banktjenester. Ved valg av hovedbankforbindelse stilles det krav om minimum offisiell kredittvurdering A. Det kan gjøres avtale om trekkrettighet.

Driftslikviditet

Driftslikviditeten skal plasseres i kommunens hovedbankforbindelse. Kommunen skal til enhver tid ha tilgjengelig driftslikviditet, som minst er like stor som forventet likviditetsbehov de nærmeste 3 måneder. Med forventet likviditetsbehov menes løpende forpliktelser fratrukket estimerte innbetalinger.

Overskuddslikviditet

All likviditet utover driftslikviditeten utgjør overskuddslikviditet. Plassering av kommunens overskuddslikviditet kan gjøres innenfor den investeringshorisont som avdekkes via likviditetsprognosen.

Overskuddslikviditet plasseres på bankkonti eller i likviditetsfond. Det skal sørges for tilstrekkelig spredning på flere utstedere både hva angår plassering i bank og likviditetsfond.

Kommunen kan benytte følgende aktivaklasser med rammer som angitt:

Plasseringsalternativ	Rammer	Avkastningsmål
Innskudd i bank	Inntil 100 %	Hovedbankavtalen
Andeler i likviditetsfond (0-1 år)	Inntil 100 %	Statsobligasjoner (0,25 år)

Innskudd i bank

Kommunen kan plassere midler i norske finansinstitusjoner og utenlandske finansinstitusjoner med datterselskaper etablert i Norge, og som inngår i Bankenes sikringsfond. Innskudd i en enkelt finansinstitusjon skal ikke utgjøre mer enn 50 % av samlede innskuddsplasseringer til enhver tid.

Bankinnskudd kan gjøres hos banker med offisiell kredittvurdering tilsvarende BBB eller bedre og en forvaltningskapital på minimum 4 milliarder kroner. Kommunens samlede innskudd i bank/finansinstitusjon skal ikke overstige 2 % av institusjonens forvaltningskapital.

Bankinnskudd med tidsbinding kan ikke avtales for en periode på mer enn 12 måneder.

Avkastningsmålet i plasseringsperioden er en meravkastning utover den avkastning som ville vært oppnådd ved plassering på konsernkonto i tråd med hovedbankavtalen.

Plassering i likviditetsfond

Kommunen kan plassere midler i likviditetsfond med lav risiko, jf. definisjon av fond og henvisning til bransjestandarder i kapittel 11.

Det kan ikke plasseres midler i likviditetsfond som inneholder industriobligasjoner, ansvarlige lån eller fondsobligasjoner. Det skal ikke være begrensninger på uttaksretten i fondene som benyttes, og midlene skal alltid være tilgjengelige på få dager.

Kommunens eierandel i et likviditetsfond skal ikke overstige 5 % av fondets forvaltningskapital. Det kan ikke plasseres mer enn 50 millioner kroner i ett enkelt likviditetsfond.

Ved sammenligningsindeks skal det benyttes Nordic Bond Pricing sin NOGOVD3M (norsk stat med durasjon 3 mnd).

4.3 Rutiner for rapportering (se for øvrig kapittel 8)

Det skal rapporteres hvert tertial og inneholde:

- Om likvider har vært tilstrekkelig til å dekke betalingsforpliktelser ved forfall
- Dersom kommunen har en trekkrettighet, skal det rapporteres om denne er benyttet
- Faktisk likviditetsutvikling sammenlignet mot budsjett/prognose
- Faktisk plassering av eventuell overskuddslikviditet, avkastningsmål og risikospredning

5 Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva

Plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva, adskilt fra kommunens midler beregnet for driftsformål, skiller seg fra sistnevnte ved at forvaltningen av disse midlene ikke er utslagsgivende for kommunens tjenesteproduksjon på kort sikt.

Kommunen skal ved slik forvaltning fokusere på langsiktig avkastning og mindre på kortsiktige svingninger. Det skal likevel ikke tas finansiell risiko som anses vesentlig jfr. Kommunelovens § 14-13, første ledd.

Ringerike kommunes andeler i enkeltselskaper, nåværende og fremtidige, samt kommunens pensjonsmidler (se egne regler), anses ikke som en del av kommunens langsiktige finansielle aktiva. Kjøp/ salg av andeler i lokale selskaper gjøres ut fra strategiske lokalpolitiske valg.

Ringerike kommunes langsiktige finansielle aktiva blir heretter kalt Fossefondet:

- Grunnkapital i Fossefondet utgjør kr 121.097.400 som kommunen fikk som oppgjør etter salg av aksjer i Ringerikskraft AS i 2014.
- Realverdien i Fossefondet vil være grunnkapital samt den til enhver tid akkumulerte avkastning som oppnås.

5.1 Formålet med forvaltningen

Ringerike kommune har som formål å forvalte de langsiktige finansielle aktiva på slik måte at kommunen over tid får en god avkastning som skal komme både dagens og fremtidige innbyggere til gode.

Investeringshorisont

For forvaltningen av Fossefondet skal kommunen ha en rullerende investeringshorisont på 10 år. Jo lenger tidshorisont, desto mer forsvarlig kan det være å ta noe høyere risiko for å kunne oppnå en noe høyere forventet avkastning på midlene. Samtidig skal kommunen søke å oppnå en tilfredsstillende årlig bokført avkastning.

Begrensninger på uttak fra den langsiktige forvaltningen

Uttak av midler skal kun skje gjennom vedtak i kommunestyret ved situasjoner hvor driftslikviditet er så lav at trekkrettighet må benyttes.

5.2 Rammer for plassering av langsiktige finansielle aktiva

Plassering av langsiktige finansielle aktiva har som formål å forvalte frigjort kapital fra salg av eiendommer og andre midler etter kommunestyrets vedtak, og sikre en langsiktig og samtidig tilfredsstillende årlig avkastning som kan bidra til å gi innbyggerne et godt og stabilt tjenestetilbud nå og i fremtiden.

Fossefondet skal som hovedregel ikke benyttes til å finansiere investeringer eller nedbetale gjeld.. Fossefondet er sparekapital som skal gi avkastning over tid.

Midlene skal til enhver tid forvaltes etter kriteriene:

- Likviditet
- Avkastning
- Sikkerhet
- Risikospredning

Investeringene skal skje i børsnoterte verdipapirer med rimelig god omsetning og andre papirer med tilsvarende god likviditet. Likviditetsrisikoen kan reduseres ved å investere i verdipapirfond med god likviditet.

Det tolereres en viss risiko i investeringsporteføljen for å oppnå avkastning. Kommunestyret skal selv definere rammene for hvilken risiko som skal aksepteres gjennom dette reglementet.

Kommunen skal ha en fordeling av Fossefondet mellom hovedgrupper av eiendeler (aktivaklasser), som hver har en strategisk vekt og minimums-/maksimumsbegrensninger. Disse defineres i kapittel 5.5.

5.3 Avkastningsmål og benyttelse

Over tid skal Fossefondet gi en årlig avkastning som ligger over kommunens lånerenter og årlig kommunal deflator.

Avkastningen skal benyttes til, i prioritert rekkefølge:

1. Tilbakebetaling av tidligere års driftsunderskudd eller dekning av et eventuelt driftsunderskudd inneværende regnskapsår.
2. Opprettholde realverdien av Fossefondet ved at årets avkastning settes av til disposisjonsfond merket «Fossefondet».
3. Summen av grunnkapitalen i ubundet investeringsfond og kapitalen på disposisjonsfond «Fossefondet» skal tilsvare fondets verdi ved årsslutt. Ved negativ avkastning overføres kapital fra disposisjonsfond «Fossefondet» til ordinært disposisjonsfond.

5.4 Finansiell risiko – aktivaklasser

Ulike typer finansielle risikoer er definert i kapittel 11.

Følgende instrumenter er tilgjengelig for inkludering i de ulike hovedgruppene av eiendeler (aktivaklassene) i Ringerike kommunes forvaltningsportefølje. Aktivaklassene er listet etter stigende risiko:

Pengemarked

- Bankinnskudd
- Likviditetsfond

Obligasjoner

- Obligasjonsfond med høy kredittverdighet. Tilsvarende minimum rating BBB- eller tilsvarende.

- Høyrentefond

Globale aksjer

- Aksjefond
- Kombinasjonsfond av instrumentene nevnt i dette kapittelet

Norske aksjer

- Aksjefond med spesielt fokus på det norske markedet
- Kombinasjonsfond av instrumentene nevnt i dette kapittelet

Forvaltningen skal ikke investere i enkeltobligasjoner og enkeltaksjer, men gjøre sine investeringer gjennom fond.

Forvaltningen skal fordeles på flere av de tillatte aktivaklasser for å sikre en god diversifisering/risikospredning. Kommunen skal legge vekt på å benytte forvaltere med et investeringsmandat og risikoprofil som passer med kommunens investeringsstrategi.

Kommunen skal ha en risikoprofil tilsvarende en strategi som definert i kapittel 5.5 og med fokus på å redusere i hvilken grad endringer i finansmarkedene vil påvirke kommunens finansielle stilling.

Ved bruk av utenlandske rentepapirer/rentefond skal plasseringene søkes valutasikret til norske kroner (NOK). Valutasikring av internasjonale aksjefond til norske kroner (NOK) skal vurderes og dokumenteres av rådmann. Valutasikring skal helst skje gjennom valutasikrede verdipapirfond eller andelsklasser i de aktuelle fondene.

5.5 Strategi for aktivaallokering

Fossefondets investeringer skal fordeles på hovedgrupper av finansielle eiendeler (aktivaklasser) i henhold til følgende valgte strategi og investeringsrammer:

Aktivaklasser	Minimum	Strategi	Maksimum
Renteinstrumenter:	30 %	50 %	70 %
Pengemarked	10 %	20 %	30 %
Obligasjoner	20 %	30 %	40 %
Egenkapitalinstrumenter:	30 %	50 %	70 %
Norske aksjer	5 %	15 %	25 %
Globale aksjer	25 %	35 %	45 %

I tillegg gjelder følgende begrensninger på investeringene:

- Høyrente skal maksimalt utgjøre 10 % av forvaltningskapitalen.

Aktivklasser	Referanseindekser
Pengemarked	NOGOVD3M (norsk stat med durasjon 3 mnd)
Obligasjoner	Norwegian Regular Market (NORM123D3)
Norske aksjer	Oslo Børs Fondsindeks
Globale aksjer	MSCI All Countries World og MSCI All Countries World 100 % hedged to NOK vektet i tråd med andel valutasikrede investeringsinstrumenter

Referanseindeksene vektet med strategiske vektorer utgjør Referanseporteføljen for forvaltningen og avkastningsmålingen.

Ulik prisutvikling og taktisk allokering mellom aktivklassene vil over tid kunne føre til at de faktiske vektene endrer seg, og avviker fra de strategiske vektene kommunestyret har bestemt. Rebalansering skal foretas dersom minimums- og maksimumsgrensene brytes og ellers vurderes i forbindelse med rapportering om finansforvaltningen.

5.6 Rutiner for rapportering (se for øvrig kapittel 8)

Det skal rapporteres hvert tertial og inneholde:

- Fossefondets markedsverdi
- Avkastning hittil i år og sammenligne denne mot avkastningsmål og referanseindeks
- Faktisk aktivaallokering og sammenligne mot strategien
- Rapporteringen skal videre angi hvor høy risikoprofilen er på rapporteringstidspunktet, absolutt og relativt, samt hvordan risikoen fordeler seg

6 Forvaltning av gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler

6.1 Formål med låneforvaltningen

Formålet med forvaltning av gjeldsporteføljen og øvrige finansavtaler er å skaffe kommunen finansiering til mest mulig gunstige betingelser, uten at man påføres vesentlig finansiell risiko.

6.2 Rammer og begrensninger for låneforvaltningen

Sammensetning og risiko

Kommunestyret fatter vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret. Slikt vedtak skal som minimum angi lånebeløp, og investeringsbudsjettet skal definere de enkelte prosjektene med behov for finansiering.

Tidspunkt for låneopptak skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett og forventninger om fremtidig renteutvikling.

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets mest gunstige betingelser og skal gjøres i norske kroner (NOK). Det skal normalt innhentes minst 2 konkurrerende tilbud.

Det kan også tas opp lån til refinansiering av eksisterende gjeld.

Generelt skal følgende gjelde for å begrense refinansieringsrisikoen:

- Enkelt lån bør normalt ikke utgjøre mer enn 30 % av den samlede låneporteføljen.
- Lån med forfall inntil 1 år frem i tid skal maksimalt utgjøre 40 % av den samlede låneporteføljen.

Ved refinansiering og opptak av nye lån skal eventuelt rentebinding skje slik at renterisikoen for kommunens netto gjeld holdes innenfor fastsatte rammer og målsettinger fastsatt av kommunestyret i den årlige budsjettbehandlingen.

Ved opptak av lån kan kommunen ta i bruk alle tilgjengelige finansieringskilder, men lånetyper med høy grad av risiko og usikkerhet bør unngås.

Låneopptak kan gjøres som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner eller gjennom sertifikat- og obligasjonsmarkedet.

Under ellers like forhold bør kommunen tilstrebe å fordele låneopptakene på flere långivere.

Finansiell leasing skal behandles på lik linje med låneopptak.

Fullmakter ved låneopptak

Innenfor de generelle retningslinjer som følger av dette reglementet, delegeres følgende til kommunedirektøren ved låneopptak:

- Gjennomføre opptak av lån etter lovlig vedtak fattet av kommunestyret.
- Gjennomføre refinansiering av eksisterende lån.
- Godkjenne nye rentebetingelser på forfalte lån.

Hovedregelen er at ordfører skal signere alle lånedokumenter i kommunen.

Reglementet skal sikre finansforvaltningen i både gode og dårlige tider, og underskrift av ordfører vil sikre at politikerne til enhver tid har kunnskap om at låneopptak effektueres og er innenfor vedtatte rammer.

6.3 Risiko og risikospredning

Kommunens gjeldsforvaltning skal ivaretas slik at kommunen ikke påføres vesentlig finansiell risiko. Med finansiell risiko menes i denne sammenheng usikkerhet mht. fremtidig lånekostnad for kommunens gjeldsportefølje.

Det skal bygges en låneportefølje med ulik tid til forfall, slik at kommunen ikke opplever et (re)finansieringsproblem dersom rentenivået endres betydelig.

Låneporteføljen bør ha en sammensetning av lån med ulik rentebinding. Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatning om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader.

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende:

- Refinansieringsrisiko skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering/forfall.
- Gjennomsnittlig rentebinding (vektet renteløpetid) på samlet rentebærende gjeld skal til enhver tid være mellom 0,5 og 5 år.
- Renteeksponert gjeld skal ha en fastrenteandel på minimum 40 % og maksimalt 75 % (lån med rentebinding 1 år frem i tid og over).
- Lån til gebyrfinansierte investeringer og husbanklån for videre utlån skal fortrinnsvis ha flytende rente.
- I en normalsituasjon bør den samlede gjeldsporteføljen ha en vektet renteløpetid på 2 år.

For å oppnå ønsket rentebinding kan kommunen ta i bruk rentesikringsinstrumenter som fremtidige renteavtaler (FRA) og rentebytteavtaler (SWAP). Rentesikringsinstrumentene kan benyttes i den hensikt å endre renteeksponeringen for kommunens lånegjeld. Det skal kun benyttes større banker med bred dokumentert erfaring innenfor finansielle derivater som motpart ved slike kontrakter.

Følgende krav gjelder for bruk av finansielle derivater:

- Derivater kan bare anvendes på underliggende gjeld på balansen.
- Maksimalt utestående kontraktsvolum for handel med finansielle derivater begrenses oppad til 30 % av total gjeld.
- Det skal etableres et særskilt register med oversikt over alle finansielle derivater. Registeret skal gi en oversikt over vilkår, løpetid og motparter for det enkelte instrument.
- Kommunen skal ha tilfredsstillende kompetanse om de derivater som benyttes.
- Hensikten bak hver derivatkontrakt skal dokumenteres og kontrakten skal knyttes til underliggende lån eller låneportefølje.
- Finansielle derivater skal vurderes til virkelig verdi ved fastsettelse av kommunens regnskap.

6.4 Rutiner for rapportering (se for øvrig kapittel 8)

Det skal rapporteres hvert tertial og inneholde:

- Utvikling i kommunens gjeldsportefølje siste tertial
- Utførte låneopptak i perioden
- Beregnet minimumsavdrag
- Vektet gjenstående løpetid på investeringsgjelden
- Rammer og status for fastrenteandel, rentebindingstid og refinansieringsrisiko
- Det skal spesifikt opplyses om verdien av lån som forfaller og må refinansieres innen 12 måneder

7 Etiske retningslinjer

Ringerike kommune skal ha investeringer som følger de etiske vurderinger til Statens Pensjonsfond Utland (SPU) og Principles for Responsible Investment (PRI).

Ringerike kommune skal ikke gjennomføre egne analyser for å sikre at de etiske retningslinjene blir oppfylt, men støtte seg til tilgjengelig dokumentasjon fra anerkjente nasjonale og internasjonale analysemiljøer.

Ved bruk av ekstern rådgiver skal ekstern rådgiver årlig og ved bytte av forvaltere gjøre avsjekk av porteføljenes innhold mot SPUs eksklusjonsliste. Dersom det fremkommer at det er posisjoner i porteføljen som er i brudd med SPU skal det innhentes forklaring fra underliggende forvalter for hvorfor posisjonen er i porteføljen og det skal innhentes informasjon for hvorfor posisjonen er ekskludert av SPU. Dette rapporteres til kommunen som beslutter om underliggende forvalter skal tas ut eller beholdes.

8 Rapportering til kommunestyret

Kommunestyret er ansvarlig for kommunens finansforvaltning og skal, dersom ikke annet er bestemt, motta rapport hvert tertial. I tillegg skal porteføljerapport for Fossefondet vedlegges månedsrapporteringen til orientering.

Årsrapporten skal utgjøre en separat rapport vedrørende finansforvaltningen adskilt fra kommunens ordinære årsberetning og årsrapport. Årsrapporten skal vise utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Formålet med rapporteringen er å informere om finansforvaltningens faktiske resultater og resultat i forhold til relevant sammenligningsindeks, samt finansforvaltningens eksponering i forhold til de rammer og retningslinjer som er fastsatt i strategien.

Årsrapporten skal inneholde en egen redegjørelse for hvordan kommunens finansportefølje har blitt forvaltet i det aktuelle regnskapsår. Herunder skal vesentlige endringer i finansporteføljens sammensetning og risikoprofil presiseres særskilt. Redegjørelsen skal inneholde en evaluering av porteføljens avkastning i forhold til relevant sammenligningsindeks.

Rapporten skal vise tall samlet for henholdsvis kortsiktig plassering, langsiktig plassering og gjeld hittil i år og i fjor og siste årsregnskap.

Videre skal det rapporteres om vesentlige endringer i markedet, herunder en vurdering av hvilken betydning dette har for kommunen. Det skal også rapporteres om endringer i den finansielle risiko som kommunen er utsatt for, og det skal gis en vurdering av dette. Det skal i hver rapport presenteres en stresstest med følgende parametere:

- +2 % parallelt skift i rentekurven.
- -20 % verdiendring på utenlandske aksjer.
- -30 % verdiendring på norske aksjer.
- -10 % endring i utenlandsk valuta mot norske kroner i valutaposisjoner.

Samlet resultat i stresstesten for renteeksponerte gjeldsposter og kortsiktige/ langsiktige finansielle aktiva skal oppgis, og kommunedirektøren skal kommentere kommunens evne til å bære det potensielle tapet/ merutgiften i budsjettåret. Dersom kommunedirektørens vurdering er at det potensielle tapet/ merutgiften er for stort i forhold til kommunens risikobærende evne, skal kommunedirektøren legge frem et forslag til endring i reglementet og sammensetningen av den risikobærende gjelds- og finansporteføljen.

Dersom det oppstår avvik mellom kravene i finansreglementet og den faktiske forvaltning, skal dette angis i rapporten. Det bør angis hvordan avviket håndteres. Ved vesentlige endringer i finansmarkedene som gjør det nødvendig å foreta store tilpasninger av finansporteføljen, skal formannskapet straks orienteres.

Dersom kommunedirektøren mener det er grunn til å endre finansreglementet, skal dette fremgå av rapporteringen.

9 Internkontroll

9.1 Administrative rutiner for internkontroll

Kommunedirektøren skal sørge for at Ringerike kommune har kunnskap om finansforvaltning som til enhver tid er tilstrekkelig for at kommunen kan utøve sin finansforvaltning.

Kommunestyret pålegger kommunedirektøren å utarbeide administrative rutiner som sørger for at finansforvaltningen utøves i tråd med kommunens finansreglement, gjeldende lover og forskrifter, og at finansforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Kommunedirektøren skal ha administrative rutiner for følgende forhold:

- vurdering av alle typer av finansiell risiko i finansielle avtaler før avtaleinngåelse
- overvåking og vurdering av utviklingen av den finansielle risikoen kommunen er utsatt for, og forholdet til tillatt risikonivå og krav til risikospredning fastsatt i reglementet
- cash-management og kontohold
- dokumentasjon av derivatkontrakter
- å avdekke avvik fra finansreglementet

9.2 Avvik

Planlagt fravikelse av finansreglementet skal ikke forekomme. Dersom finansforvaltningen skal innrettes på en annen måte enn det reglementet tilsier, krever dette at kommunestyret endrer reglementet.

Ved konstatering av avvik mellom faktisk finans- og gjeldsforvaltning og finansreglementets rammer, skal slikt avvik umiddelbart lukkes. Eventuell økonomisk konsekvens av avviket, dersom dette er større enn 5 mill. kroner, skal, sammen med årsak til avviket, rapporteres uten ugrunnet opphold til kommunestyret.

Ved konstaterte avvik under 5 mill. kroner kan rapportering utestå til neste ordinære finansrapportering til kommunestyret.

Dersom realavkastningen avviker fra det budsjetterte, og kommunedirektøren forventer at dette ikke kan rettes opp i løpet av budsjettåret, skal kommunedirektøren melde dette til kommunestyret som må foreta endringer i budsjettet, jfr. Kommuneloven § 14-5, tredje ledd.

10 Bruk av ekstern kompetanse

Kommunen ønsker å oppnå best mulig avkastning på langsiktige finansielle aktiva og mener det er nødvendig med konkurranseutsetting selv om det ikke er et lovkrav. Det skal derfor normalt innhentes tilbud fra minst 3 kapitalforvaltere ved bytte av forvalter.

10.1 Eksterne kapitalforvaltere

Fossefondet skal forvaltes av profesjonelle kapitalforvaltere gjennom fond.

Kapitalforvalteren skal være et verdipapirforetak som har Finanstilsynets tillatelse til å drive forvaltning av andres finansielle instrumenter, i henhold til Lov om verdipapirhandel, eller utenlandsk institusjon som har tillatelse lignende dette og som står under tilsyn av myndighet eller annet tilsvarende organ. Ringerike kommunes kapital skal ikke utgjøre mer enn 10 % av forvalterens totale forvaltede kapital.

Oppdrag skal baseres på skriftlig avtale. Det skal utarbeides forvaltningsmandat for hver delportefølje.

Følgende utvalgskriterier skal legges til grunn for beslutning om valg av forvalter(e):

- Organisasjon: eierforhold og finansiell styrke
- Ansvarlige forvalteres kompetanse og erfaring
- Forvaltningsressurser innen det aktuelle plasseringsområdet
- Arbeidsmåte: Investeringsfilosofi og investeringsmetodikk
- Historiske prestasjoner og mulighet for fremtidige gjentakelser av disse
- Risikohåndtering og intern kontroll
- Administrasjon og rapportering
- Pris

Dersom forvalteren ikke har klart å nå avtalt avkastningsmål eller har et betydelig avvik sammenlignet med aktuell referanseindeks, skal kommunedirektøren foreta en vurdering av forvaltningen og vurdere et bytte.

11 Risikoformer og definisjoner

Fond	<p>Et fond er en kollektiv investering der mange andelseiere går sammen om plassering av sine midler i verdipapirmarkedet. Fondets vedtekter/prospekt angir fondsforvalter.</p> <p>Fond og forvaltere som benyttes her, skal være underlagt tilsyn fra relevant tilsynsmyndighet.</p> <p>Ytterligere informasjon av ulike fond og deres investeringsbegrensninger framgår av norsk lov om verdipapirfond og lov om alternative investeringsfond. Verdipapirfondenes forening har etablert bransjestandarder for norskregistrerte verdipapirfond (www.vff.no). For utenlandske fond som er kvalifisert som UCITS-fond, gjelder begrensningene angitt i UCITS-direktivet fra EU.</p>
Kredittrisiko	Risiko for at kommunen ikke får tilbakebetalt sitt tilgodehavende ved forfall.
Markedsrisiko	Risikoen for tap eller økte kostnader som følge av endringer i priser og kurssvingninger i de markedene kommunene er eksponert.
Renterisiko	Risiko for at verdien på lån og plasseringer i rentebærende verdipapirer endrer seg når renten endrer seg. Går renten opp, går verdien av plasseringer i rentebærende verdipapirer ned (og motsatt).
Likviditetsrisiko	Risiko for at midler ikke kan transformeres til kontanter i løpet av kort tid, uten at det oppstår vesentlig prisfall på plasseringene i forbindelse med realisasjon.
Valutarisiko	Risiko for tap pga. endringer i valutakurser.
Systematisk risiko i aksjemarkedet	Systematisk risiko er forbundet med sannsynligheten for at det aktuelle aksjemarkedet vil stige eller falle - både på kort og lang sikt.
Usystematisk risiko i aksjemarkedet	Usystematisk risiko er forbundet med risikoen for at verdien av det aktuelle investeringsobjekt (selskap) en investerer i, vil stige eller falle i forhold til verdien på markedet - både på kort og lang sikt.

12 Ikrafttredelse og gyldighet

Reglementet trer i kraft fra og med vedtaksdato og erstatter alle tidligere regler og instruksjoner som kommunestyret eller annet politisk organ har vedtatt for Ringerike kommunes finans- og gjeldsforvaltning.